

I. N. S. S. T. D. P. F. Et S. S.
DISSERTATIO PHILOSOPHICA,
PRÆCIPUAS CAUSSAS
DECRESCENTIS NUMERI
STUDIOSORUM
IN
ACADEMIIS ET SCHOLIS
PLERISQUE
BREVITER EXPONENS,

QUAM
*Consens. Ampliff. Senatus Philosophici In Regio Ad
Auram Athenæo,*
PRÆSIDE

MAG. JOHANNE
BILMARK,

HISTOR. AC PHIL. PRÆC. PROFESSORE ORDIN.
Pro Summis in Philosophia Honoribus obtinendis
Publico examini modeste subjicit

FRIDERICUS HEDBERG,

V. D. M. OSTROBOTNIENSIS.
In Auditorio Majori Die XII Decembr. MDCCLXX.
H. A. M. C.

ABOÆ
Impressit JOH. CHRISTOPH. FRÆNCKELL.

VIRO Maxime Reverendo atque Celeberrimo,
D: NO PETRO KALM,
S. S. Theologiae DOCTORI, Oeconomice PRO-
FESSORI, nec non Regiae Academicae Scien-
tiarum Holmensis MEMBRO,
MÆCENATI MAGNO.

Haud mediocri perfundor letitia, quod dies maxime
optatus jam elucescat, quo mentem illam venerabun-
dam, qua diu Te, MÆCENAS MAGNE, prosecutus
sum, declarare liceat. Facile autem, sicut insignis Tua est
comitas, potes exorari, ut finas inclytum Tuum Nomen
huic Dissertatiunculae, nihil splendoris, parumque dignitatis
habenti, præfigi. Ad hoc enim faciendum allexit me fa-
vor Tuus plane singularis, allexerunt innumera beneficia,
quibus hoc tempore memet cumulare dignatus es. Video igi-
tur quantum Tibi, MÆCENAS, debeam; sed quid re-
pendam, non video. Attamen, ne in ingrati notam incur-
ram, pagellas has, qualescunque demum sint, in signum
gratissimi animi Tibi consecratas esse volui. Adspice igi-
tur, MÆCENAS MAGNE, munusculum hocce levissimum
bilari, ut soles, vultu, meque eodem, quo hucusque, in po-
sterum etjam amplectere favore. Ego vicissim nunquam
intermittam, vota fundere calidissima, dignetur Summus
rerum omnium Arbiter Te, MÆCENAS MAGNE, so-
spitem atque incolumem præstare, usque dum Ecclesiae, Pa-
triae, Rei Litterariae, Familiae, quin & clientibus Tuis
satis vixisti. Sic vovet vovebitque ad cineres usque per-
mansurus

Maxime Reverendi NOMINIS TUI

Cultor humillimus
FRIDERICUS HEDBERG.

Admodum Reverendo atque Præclarissimo,

D:no Mag. GUST. HAARTMAN,

Ecclesiarum, quæ DEO in Loimijoki colliguntur, Pastori & Præposito Meritissimo, Avunculi loco ad urnam usque pia mente venerando.

Admodum Reverendo atque Præclarissimo,

D:no ANDREÆ GADOLIN,

Animarum, quæ DEO in Bjernå colliguntur, Pastori & Præposito Meritissimo, Avunculo omni animi observantia semper suspiciendo.

Admodum Reverendo atque Præclarissimo,

D:no Mag. GUSTAV. JUSLENIO,

Parœciæ Kronsbyensis Pastori Laudatissimo, Præpositoque Vigilantissimo, Fautori ad cineres usque reverenter colendo.

Plurimum Reverendo atque Præclarissimo,

D:no JOHANNI HAARTMAN,

Pastori in Wörå Meritissimo, Avunculo quoque honoris cultu semper prosequendo.

Plurimum Reverendo atque Clarissimo,

D:no JONAE SPOOF,

Sacellano Storkyroënsi Dignissimo, ut quondam Informatori meo Accuratissimo, ita nunc Fautori Honoratissimo.

In tesseram gratissimi ac venerabundi animi cum omnigenæ felicitatis voto hæc pagellas dicat offertque

Præclarissimorum NOMINUM VESTRORUM

devotissimus cultor

FRIDERICUS HEDBERG.

PRÆFATIO.

Geminas flammæ geminorum juvenum, HELENÆ
que Fratrum capita adlambere olim visas, miram
tranquillitatem Argonautis subsecutam fuisse, res
est a Poëtis admodum celebrata; indeque ab his sua
luce benevola ac fausta navigantibus creduntur sidera. Sed
quorū hæc? Num figmentis quantumlibet annosis
aliqua fides est habenda? Nec *Cypri potens Domina*, nec
Castor & Pollux, lucida illa sidera, cymbam nostram
ad desideratum felicitatis portum deducere possunt. Aliis
omnino opus est rectoribus, ne a vera declinemus lo-
xodromia. *Sapientia & Virtus* sunt gemini illi Duces,
quorum opera & ductu navigando inter sævos & decu-
manos miseriarum fluctus exoptata littora attingere pos-
sumus. Primas heic merito deferimus *Sapientiæ*, sine
qua virtus ipsa nulla est. *Illa* enim est, qua ve-
rum a falso & bonum a malo distingvimus: *illa* est,
quæ velut ignis in altum tendit, & in Divina non tan-
tum versatur aula, sed pietatis etiam ac benevolentia
lumen in mortalium animis accendit, ab omnis generis
vitiis avocat, & turpia vitare, & honesta præstare do-
cet. Sed intellectus humanus a natura variis laborat
morbis, adeo ut sine prævia institutione ad veritatem
liquidam non perveniamus. Quocirca quum plerisque
hominibus sit angusta res domi, iidem nullo pignore
prudenter sic sibi devincire possunt, ut in adyta sci-
entiarum admittantur: igitur in cognitione variarum re-
rum acquirenda plurimi vel deficerent, vel a limine
A tantum

tantum Musas salutarent. Ignorarent proinde multi, tum quæ sint ipsorum præsertim in casibus dubiis officia, tum etiam quomodo commodiorem vitæ rationem impetrare possint. Quod perpendentes REGES nostri Clementissimi, alique Principes, Patriæ Patres optimi, Scholas & Academias instituendas curarunt, quibus præfecerunt Viros probatæ eruditionis ac virtutis, qui Juventutem, sciendi avidam, in disciplinarum studio deducunt, justaque propterea stipendia, ne aliis inserviando sibi defint, concedunt. Quæ quidem Regia instituta quum & præclara sint, & in omnem ætatem utilia, sinistrum valde videtur portentum, dum subsellia Academicarum & Scholarum vel vacua sunt vel raros admodum sustinent auditores. Sicut enim in defectu Solis partes quædam terræ spissis involvuntur tenebris; ita deficiente in Scholis & Academiis Studiosorum numero, periculum quoque est, ne ingenui simul deficient cives. Periclitatur enim ipsa sanctissima Religio, quippe cujus & cognitio & exercitium per seminaria eruditionis modo memorata promovetur. Appropinquare videntur funesta illa tempora, quæ generi humano denuntiavit Propheta AMOSIUS in Cap. VIII: vo com. 12: *Currēt populi ab uno mari ad aliud, ut audiant verbum DEI, nec quisquam tamen erit, qui illis hoc annuntiat.* Periclitatur ipsa socialitas, basis omnium imperiorum, dum Scholæ & Academiæ contemnuntur & domestica prævalet disciplina: nulla enim amicitiae vincula inter juvenes paræ ætatis nectuntur, communia studia nullam pariunt necessitudinem, quavis cognatione firmiorem & ad extremum vitæ halitum duraturam: sed juvenes, dum lares relinquunt paternos, in publicum prodeunt sui pleni, ut quantocyus munera capeſcant, in quibus auctoritatem in æquales exercent, nec humani nec humanæ conditionis expertes, virtutem in gravi cerimoniarum

niarum quarundum exercitio positam esse sibi persvadescentes. Hæc sunt præcipua incommoda, quæ decrescen-
tent studiosorum in Scholis & Academiis numerum com-
mitantur; quamobrem quum fere communis per Patri-
am nunc sit querela, rariores utrobique impræsentia-
rum esse Musarum alumnos, causas hujus defectus bo-
na cum venia Lectorum hisce pagellis evolvere atque
exponere conabimur.

§. I.

Neminem adeo vel socordem vel ab' omni æqui-
tate alienum futurum existimo, ut causam defectus
modo memorati quærat in Augustis Scholarum & Aca-
demiarum Statoribus. Reges enim nostri Clementissimi
non solum omnem adhibuerunt curam, ut Doctores
idonei, hoc est, eruditi, laborum patientes, moribus
graves, nec non experientia & bene merendi studio
inclyti vacuis muneribus præficerentur, sed etjam eadem
his stipendia, quæ Antecessores obtinuerant, indulserunt,
eademque subinde auxerunt. Esto, quod minerval hoc
alicubi minus sit lautum, postquam prætia omnium fere
mercium nostro ævo increverunt, attulit tamen & huic
difficultati medelam provida Superiorum cura, clemen-
tissime jubentium, ut eorum, qui erudiendæ publi patriæ
operam suam impendunt, præcipua ac tempestiva habe-
atur ratio. Eum quoque in finem annos meritorum
duplicare plerisque conceditur, ut sic citius, quam in
aliis muneribus exoptatum, ante ingravescentem sene-
ctutem, obtineant vitæ sustentandæ allevamentum. Præ-
terea ipsis Constitutionibus Academicis & Scholasticis
idem etjamnum, ac pridem, constat vigor. Quid? Quod
si ipsa litterarum cultura aliquam valde necessariam mu-
tationem induxerit, certe in incrementum disciplinarum

& commodum Studioforum ipsæ sunt emendatæ. Adde, quod decreſcentis Studioforum numeri cauſſæ a temporibus remotiſſimis non ſint arceſſendæ; niſi enim admodum fallor, initium hujus epochæ triginta annos vix tranſgreditur; qua ſcilicet tempeſtate Scholæ & Academiæ æque laborabant alumnorum nimio numero, ac nunc paucitas in illis animadvertitur.

§. II.

Post introductam Religionem Evangelicam ampliorem quidem & adcuratiorem officiorum cognitionem obtinuerunt cives, adhuc tamen vitam ſuſtentandi adminicula fuerunt admodum pauca. Qui enim nobiliſtimate ſati, nec non plerique eorum qui ad ſtiram nati erant, florentis juventutis annos in caſtris tranſegerunt. Enimvero quum iſthæc vitæ ratio, qua inter extrema quævis vitam traxerunt homines, hoc ſecum incommodi ferat, ut ferociores reddantur, quippe qui ad imminentia quotidie pericula, in præliorum ancipiti alea obverſantia, ſemper erunt parati; quamobrem minus mites fuerunt priorum ſæculorum mores. Ceteri, qui pacifico erant ingenio, & a truculentis illorum abhorrebant exercitiis, per culturam litterarum ad honoris culmen eniti conabantur. Et quum horum parentes, ſaltem plerique, iis opibus non fuerunt inſtructi, ut domi paedagogiam inſtituere potuerint, in maximo poſuerunt lucro, filios ſuos ad Scholas publicas primum, & deinde ad Academiæ mittere, ut non tantum ſolida ibi eruditionis fundamenta ponerent, ſed & tamdiu heic commorarentur, donec cum ſuo & Patriæ commoda muneribus admoverentur. Præterea quum Patres Nobilium adoleſcentum caſtra Regum jugiter ſequerentur, id quod de aliis etiam valet, & proinde filiorum ſuo-

rum institutioni vacare ipsi non possent, consultius duxerunt gnatos in publicam disciplinam mittere, quam educationis curam Matrum indulgentiæ aut directioni relinquere. At postquam Mavortius ille gentis Hyperboreæ genius cum Rege gl. m. CAROLO XII deferbuisset, multiplicique experientia didicissent Patres, quod & vinci & vincere sæpe luctuosum sit, reddita Patriæ & pace & libertate, artes manuariæ sunt introductæ, commercia promota, res metallica magis exulta, quibus plura & lucrosa & satis commoda exstiterunt vitam sustentandi adminicula. His latior facta est Patriæ facies, liberior pecuniarum circulatio exstitit, & redditus familiarum necessariis impensis responderunt. Quocirca quum per artes modo memoratas filii, etjam nondum ephebi, victum & amictum sibi comparare, & si opificiis insudare jugiter pergerent, ad opulentiam quoque sensim pervenire possent; multi parentes se filiis suis optime prospexisse crediderunt, si ipsos ad officinas potius, quam ad Scholas & Academias mitterent; quum in illis necessaria vitæ adminicula ipsi sibi statim comparare possint, dum hi contra, qui per eruditionis palæstram altiores honorum gradus petunt, totum sæpe in itinere consumunt patrimonium, & ingravescente tamen ætate, nec splendidam nec commodam satis degunt vitam. Quare si filioli a Pædagogo domi didicerint prima Religionis nostræ, morum & Arithmeticæ principia, nec non artem pingendi litteras, ex multorum parentum persuasionem filii, hac cognitione imbuti, munia sua absque operosa difficultate expedient, nec opus putant, ut ad publicas Scholas tempus disperdant. Præterea opulentia parit luxus, ex quo existit mollities, quæ non permittit, ut parentes cara a se dimittant pignora, rigidiori disciplinæ publicæ adsvefacienda. Nec denique reticendum, quod in majoribus fabricis plerumque sint

sint pædagogicæ, quibus fit, ut numerus Studioforum in publicis Scholis subinde decreseat.

§. III.

Quamvis sapientia ac virtute nihil pulchrius aut amabilius in sphaera sublunari inveniatur, ea tamen est humanæ naturæ indoles, ut in doctrinæ atque virtutis studio segnem admodum & remissam sese præbeat, nisi externis incitetur veluti stimulis. Contra ea si proposita sint industriæ præmia, si adsit laborum certa merces, quanti vel Herculei labores, quos non adgrederetur ingenuus quilibet & salutis suæ studiosus. Enimvero si optata laborum præmia futuro demum & quidem remotissimo tempore expectari queant, aut si eadem æque pateant ignavis ac maxime industriis, tum quia nihil dare censetur, qui munera tardat, ista præmia parum valebunt, ad permovendos juvenes, etiam sciendi cupidissimos, ut Scholas & Academias non prius deserant, quam justam eruditionis supellectilem sibi comparaverint. Horum veritatem sicut nemo non agnoscit, ita urgebit, quod si ex contrariis rationibus numerus Studioforum in Scholis & Academiis imminuatur, eadem in Patriam dulcissimam non quadrent. Novi equidem quod ex promotionis ad honores regulis, quæ vi Constitutionis Regiæ de munerum in Patria distributione (*Tjenstebetænkandet* de Anno 1756) observantur, omnes illi, qui ordine Ecclesiastico comprehenduntur, jure meritoque sint exempti; nihilo tamen minus plurimos audivimus quæstos, merito an immerito non nostrum est discernere, quod a muneribus non alia de causâ fuerint exclusi, quam quod pauciores, quam reliqui candidati, ostendere possent canos. Si autem non semel modo iterumque, verum plerumque contingeret,

ut munera illis distribuuntur, non qui ceteris aut prudentiores aut modestiores, sed eis qui ceteris diutius in aliquo fuerunt munere, qualescunque fuerint dum illud sunt adgressi & qualitercunque illud administraverint, sufflaminantur studia litterarum, quum munera non tam sint bene meritorum incitamenta, quam potius emeritorum stipendia, juvenesque ceteratim deferent Scientiarum templa, antequam vel primoribus labris disciplinas degustarunt, ut vel Collegiis, Militiæve mature adscribantur, vel muneri Sacerdotali quantocyus sese adplicent. Meritis enim sat graves sunt, si vel nihil agendo vitam traduxerint, modo longam annorum seriem in munere utcunque transactorum exhibere queant, præsertim quum quisque habilis censeatur, donec inhabilis esse probetur.

§. IV.

Quamvis ex tenore Constitutionum Academicarum illi, qui solida adeo in scientis posuerunt fundamenta, ut digni censeantur, qui gradum sive Magisterialem sive Doctoralem capebant, de prærogativa munerum sibi gratulari debeant; docet tamen experientia, quod pauci ad fruitionem jurium sibi debitorum pervenerint. Tros enim Rutulusve quis fuit, nullo fere discrimine habetur. Quæ omnia aliter olim fuerunt. Haud ita pridem enim Magistri ex Academiis ad egregia in provinciis munera evocabantur; quamobrem etiam consortio Musarum tamdiu utebantur, donec eam tam in studiis quam in moribus consecuti fuissent maturitatem, quæ probatos decet viros. At nostro tempore Magistrorum nomen in desuetudinem fere abiit, ut & oleum & operam se perdidisse multi querantur, qui tempus & majorem patrimonii partem in Academiis con-

consumunt; quippe qui post exantatos labores Academicos inde incipere coguntur, unde ante plures annos merita ordiri potuissent. Quis enim nescit, quod hodie infrequens non sit, ut Magistri tandem evadant Præpositorum, Ecclesiæ Pastorum, quin & Adjunctorum Adjuncti & Pædagogi, exiguaque obtineant stipendia. Quum igitur Pallas indefessis etiam procis non majores adferat dotes, quis amplius miretur, quod studia nunc non maturentur sed præcipitentur, vel quod honores Magisteriales sensim negligantur, juvenesque sine publicis quibusdam speciminibus ex Academiis properent. Quid? Quod ipsi, sic dicti Magistri Docentes, qui Professoribus adjumento sunt in studiosa Juventute Academica rite instituenda, simplices tantummodo meritorum annos computent, dum illi contra, qui pubem Scholasticam erudiunt, duplices numerant; quamvis multo operosior sit labor eorum promovere studia, qui progressus in litteris dudum fecerunt, quam illos instituere, qui in elementis hærent. Aliis igitur discernendum relinquimus, an non æquum esset, ut par ad minimum foret utrorumque meritorum ratio; alioquin ipsi discipuli intra paucos annos Magistros suos meritorum gloria exsuperant, quamvis utrique suo satisfecerint officio. Addo, quod sicuti recentiori ævo commodior facta est vitæ ratio; ita quoque plura introducta sint præsertim in Ordinem Ecclesiasticum nova munera, veteribus ferme ignota, siquidem quilibet ferme ordinarius Ecclesiæ Minister suo gaudeat vicario; quamobrem numerus etiam Studiosorum ad Academias decrevit. Denique genius ille Oeconomicus, qui apud nos invaluit, non patitur, ut quis contubernio Musarum diu utatur; quum jam non quærat quam Litteratus aut generosus quis sit, sed quam pecuniosus; multique parentes exoptent, non ut liberi ipsorum do-

sti evadant, id quod dedecus ferre putant, sed bene morati, hoc est, in frivolis quibuslibet artibus & exercitiis sint versatissimi.

§. V.

Blanda sequioris temporis halcyonia, quæ utinam ad feros usque nepotes sine ullis continuent nebulis, multum quoque contulerunt ad decrementum Studioforum in Scholis & Academiis. Paradoxon admodum hoc primo videtur intuitu, re autem penitus perpenſa, ſententiæ noſtræ veritas conſtabit. Inter pacis enim olivas germinant publica commoda & plures vitam ſuſtentandi modi reperiuntur: creſcit igitur luxus, quo ingraveſcente, commodiorem vitæ rationem ſectantur cives, Hinc oritur mollicies in liberos, quæ non permittit, ut Parentes cara pignora ad Scholas & Academias mittant, ſed ex his ſapientiæ delubris domum evocant pauperes juvenes, quibus curam educationis filiorum demandent. Et quum inſignes requirantur ſumtus qui ſufficerent filiis cum ſtudioſorum Moderatore ad Scholas & Academias ſuſtentandis, utroſque domi retinent; qua ratione numerus Studioſorum in Academiis non poteſt non diminui: prævaletque inſtitutio privata in detrimentum diſciplinæ publicæ. Contra ea autem dum belli bonitrua ingraveſcunt, dum juvenes timent, ne militiæ volentes nolentes adſcribantur & Patres plerique filiorum inſtitutioni in publico fervore vacare nequeunt, eoſdem ad Scholas & Academias, tamquam ad opportuna aſyla, mittunt. Quare etiam priorum temporum monumenta oſtendunt, tam Scholis quam Academiis præcipuam acceſſionem ingruente bellorum tempeſtate factam fuiſſe.

§. VI.

Præterea per ingravescentem luxum factum est, ut cives simplicitatem prioris temporis sensim dedignentur tam in victu quam in amictu, tum etiam ut pretia omnium mercium increseat. Quanta, quæso, nunc requiritur vestium mundities, quanta varietas, quanta capillorum concinnitas, quanto lautiores quam olim epulæ. Hæc secum considerantes Parentes, quantam demum cunque filiorum gerant curam, non tamen audent, eos ad Scholas & imprimis ad Academias mittere, ne nimium æs alienum contrahant. Id quod de plurimis valet civibus. Qui enim pecuniario gaudent stipendio, illi tanto minus re ipsa accipiunt salarium, quanto majus pretia mercium increverint, adeoque urgente necessitate prohibentur filios a se dimittere, nisi vel per testamenta aut alio modo amplas obtinuerint opes. Qui autem redditibus prædiorum in stipendii vicem fruuntur, eorum melior quidem est conditio, attamen quum redditus, unicuique destinati, familiæ tantum sustentandæ sufficiant, exiguam tantum portionem vendere, & in liberalem filiorum ad Academias institutionem seponere plurimi possunt. Relatum nuper legimus, quod sumtus in duos filios una cum studiorum suorum Moderatore ad Academiam Upsaliensem faciendi sint ad minimum 4500 th. cupr. sed in liberaliori educatione requirantur 6000, immo 9000 th. cupr. quotannis. Sed quam pauci quæso sunt, qui tantas summas filiis sine interitu totius familiæ concedere possunt? DE-O Laus, quod in Academia Aboënsi institutio juventutis nondum tanti constet, nec minimam modo allatarum summarum exæquet, nihilo tamen minus Juvenes probe erudiri possunt tam in illis quæ ad solidam scientiarum cognitionem pertinent, quam in artibus elegantioribus; attamen nu-

merus Studioforum etiam apud nos recentiori ævo perquam fuit imminutus. Non equidem diffitemur, quin Juvenum, qui civitatem Academicam quotannis apud nos consequuntur, æqualis fere sit numerus, qui ante sex vel plura fuit lustra; attamen quum numerus eorum, qui Musis quotannis valedicunt, sit nunc multo major, quam olim, hinc defectus Studioforum cernitur.

§. VII.

Ulterius ad incrementum vel decrementum Studioforum in Scholis & Academiis plurimum confert Doctorum vel celebritas vel socordia. Sicut priores æstimationem publicam merentur, & omnes fere certant, ut filios suos in eorum tradant disciplinam; ita vicissim nemo usque adeo insipidus est, ut ignavis orbilioni-
bus suos commendaret liberos. Hujus rei plurima adferri possent exempla, nisi vereremur, modestiam virorum optime meritum laceßere, nec opus est ut quis nostris credat verbis, sed egregiis illorum factis. Multum quoque ad rhombum in præsentem facit negotio ipsa disciplinas tractande methodus, quæ si plana & brevis fuerit, inanibus tricis ac subtilitatibus exempta, Juvenes ita faciles in studiis faciunt progressus, & hinc parentes excitantur, ut liberos ad Scholas & Academias mittant: secus autem si fiat, fastidium disciplinarum existit, unde numerus Studioforum diminuitur.

§. VIII.

Denique non erit reticendum, quod varia præjudicia, quibus animos suos fascinari permiserunt cives,
in

in causa quoque sint, quod numerus Studioforum in Scholis & Academiis decrescat. Invaluit enim Canon: Vitæ genus mature eligendum, adeoque in hospitio Camenarum non diu est commorandum. Non prorsus improbamus hanc regulam, sed num Juvenes propterea a cultura litterarum, priusquam easdem degustaverint, sint arcendi? Num theoria inutilis vel post praxin demum addiscenda? Quomodo in vitæ genere cum suo & Reipublicæ fructu versabuntur, qui litteras contemserunt? 2:do Sibi persvadent, commercia cum pluribus esse periculosa, exempla oculis observari, quæ molles flexilesque juventutis animos cito in devia abripiant; quare consultius ducunt, filios intra privatos lares instituendos curare. Quin prava subinde in publicis Scholis & Academiis occurrere queant exempla, non negamus; sed malum præveniri posse, non desperamus. Cordatus enim Doctor suam curam ad otia etiam Juventutis extendet & ejus ingenia utiliter ita occupabit, ut, ipsa non animadvertente, bonas horas disperdere nequeat. Sed querere lubet, numne prædictum discrimen quisque domi suæ timere possit? Num juvenes, qui aliis erudiendis præficiuntur, aptiores aut oculatiores sunt, quam graves illi Viri, qui in juventute instituenda ex professo versantur? Et si illi humani quid subinde patiuntur, nonne tenax ejus memoria apud filios remanet?

Atque has, quas nunc in medium attulimus, præcipuas esse causas arbitramur decrescantis numeri Studioforum in Academiis & Scholis plerisque: quibus alias adhuc adderemus, nisi imperiosa necessitas & facultatum tenuitas juberent, his meditationibus jam finem imponere. Faxit Supremum Numen, ut in Scho-

Scholis & Academiis nostris, gratissimis illis sapientiae ac virtutis viridariis, frequentes germinent Surculi, DEO grati & Patriae utiles!

S. D. G.

